

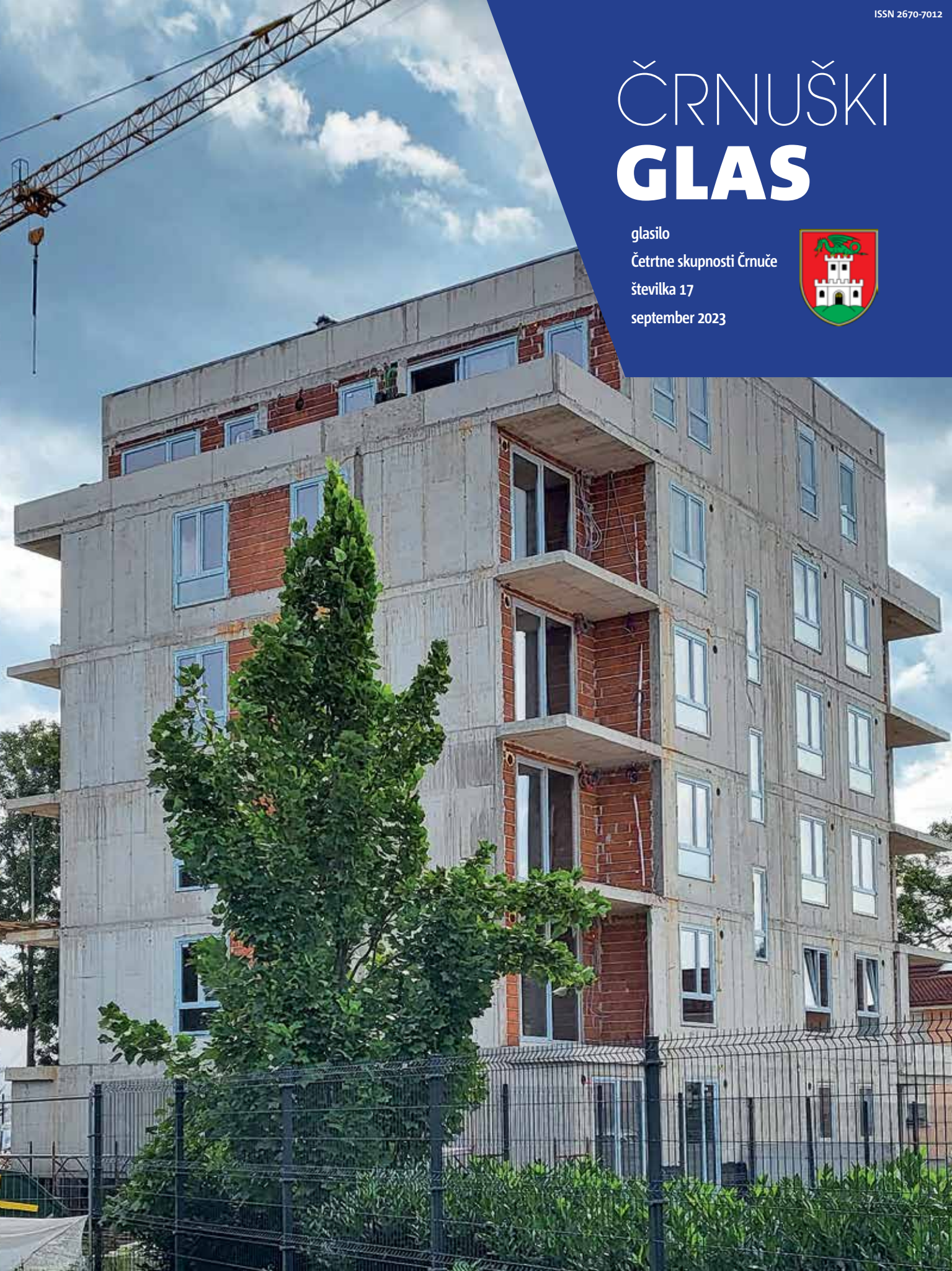
ČRNUŠKI GLAS

glasilo

Četrtna skupnosti Črnuče

številka 17

september 2023

UVODNIK

Človek je naše največje bogastvo, zato ga moramo neprestano nadzirati*

ŽARKO HOJNIK

Dvomim, da kdo od vas še ni slišal za koliščarje, prastare prebivalce Ljubljanskega barja. Tisti, ki so, jim bržkone ni tuj niti roman duhovnika in pisatelja Janeza Jalna Bobri. Eno sta zgodovina in literarno izročilo, drugo je realnost.

Katastrofalna avgustovska ujma, ki je s poplavami, zemeljskimi plazovi in uničujočimi posledicami hudo razdejala našo državo in globoko zarezala v srce ljudem, je nepozaben pojav, ob katerem ostaneš brez besed, ko z grozo strmiš v deročo vodo in dojemaš, kako krhki in nebolgljeni smo ljudje pred nedoumljivo silo razbesnele narave.

Poplave so močno zaznamovale celotno družbo. Zlovešči glas naravne katastrofe je segel celo daleč onkraj naših meja. Z veliko vodo je priplavalo na površje marsikaj. Najprej izjemno sočutje, solidarnost in sodelovanje ljudi z vseh koncev ter prostovoljnih in profesionalnih reševalcev. Kalne vode so iz globokega mulja korupcije in organiziranega kriminala pred oči javnosti zapuščino nepredstavljivega pohlepa, brezbržnosti in ignorance tistih, ki že tako imajo preveč. Na površje je bruhnila umazanija »mutnih poslov«, s katerimi so vrli veljaki razgrabili javna podjetja in obogatili s fiktivnimi posli. S takšnimi in drugačnimi soglasji za gradnje na vodo-

varstvenih in poplavnih območjih, čemur je že stoletna zdrava pamet domačega človeka zaman nasprotovala, so potopili še zadnje upanje, da pravna država pri nas diha vsaj na škrge.

Razumemo, da je sanacija posledic poplav nujna, vendar to ne bi smelo biti izgovor za odlašanje prav tako nujnih reform. Pri-merjava je sicer groba, a zato nič manj resnična, da

ZEMLJA je kot bolnik, ki se ne počuti dobro, toda v nepregledni čakalni vrsti ne more niti do domačega zdravnika, kaj šele do specialista.

bo recimo zaradi odlašanja zdravstvene reforme najverjetneje umrlo več ljudi kot med ujmo. Velikansko škodo delajo tudi zanikovalci podnebnih sprememb, ki preusmerjajo pozornost od nujne razprave o blaženju in preprečevanju posledic naravnih nesreč. Zemlja je kot bolnik, ki se ne počuti dobro, toda v nepregledni čakalni vrsti ne more niti do domačega zdravnika, kaj šele do specialista.

Če se vrnem k neomajni solidarnosti, je zelo pomembno, kako bo država zagotovila popolno preglednost in nadzor nad upravljanjem solidarnostnega sklada, ki bo po prvih ocenah tehtal več kot sedem milijard evrov. Ob tem je ključno, da bo država zakonito preprečila vsakršne poskuse zlorab, ki smo jim bili priča v preteklih zgodbah o »reševanju človeških življenj«, ki je v resnici polnilo zasebne žepne nepotizma in klientelizma.

Slovinci smo vedno radi prispevali, če je pomoč prišla v prave roke. Na drugi strani so lahko poplave, neurja s točo, gozdni požari ... podnebne spremembe prav tako dobičkono-sen posel zavarovalniške industrije. Prvi podatki o skokih cen tudi pri raznoraznih izvajalcih in dobroduelnikih lastnega ugodja se že pojavljajo. Premier pa obljublja, da se bo vedelo za vsak račun, ki bo plačan iz solidarnostnega sklada. Bomo

videli, koliko v tej državi štejejo besede politika. Izkušnje s politiko svarijo, naj država iz previdnosti raje poskrbi, da besede meso postanejo v pravnih predpisih z jasnim sporočilom, da si bodo tisti, ki že kujejo dobiček na nesreči drugih, prislužili le zasluženo kazen.

»Človek je naše največje bogastvo, zato ga moramo neprestano nadzirati.« V nasprotnem bi se kmalu lahko ponovilo, da bo javna pozornost po nekaj mesecih preusmerjena k drugim temam. Ukrajinska tragedija je primer, kako hitro pozabimo na trpljenje drugih. Medtem ko zgodbe izginjajo iz medijev, dobičkarji namesto miru slavijo vojno in se na račun množične tragedije mastijo s krvavim denarjem.

*Moj ata, socialistični kulak

ČRNUŠKI GLAS

Izdajatelj: Mestna občina Ljubljana, Četrtna skupnost Črnuče, Dunajska 367, 1231 Ljubljana Črnuče, ISSN 2670-7012

Telefon: 01 561 57 90

e-pošta: crnuski.glas@gmail.com

Glavni in odgovorni urednik: Žarko Hojnik

Uredništvo: Petra Culetto, Darko Rozinec

Zunanja sodelavca: Peter Bernik, Marija Plazar

Lektorica: Urška Jarnovič

Tehnični urednik: Sergej Murko

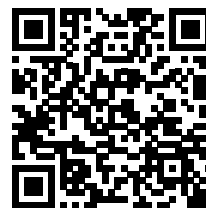
Tisk: HB Grafika d.o.o.,

Pot čez Horjulko 16A, Dobrova,

1356 Dobrova

Naklada: 4.500 izvodov

Naslovnica: Foto Žarko Hojnik

Prepovedana je vsakršna reprodukcija, distribucija, predelava ali dajanje na voljo javnosti avtorskih del ali njihovih delov v tržne namene brez sklenitve ustrezne pogodbe.

PARTICIPATIVNI PRORAČUN

Modna muha ali priložnost za občane?

Veliko občin v zadnjih letih uvaja participativni proračun. To je način, da del sredstev iz občinskega proračuna, običajno gre za od 0,5 do 1 odstotka, razporedijo občani in ne izvoljeni predstavniki ljudstva. O tem je še veliko vprašanj, saj sistema ne opredeljuje nobena zakonodaja, zato ga tudi po občinah različno izvajajo. V tujini participativni proračun uporabljajo večmilijonska mesta, npr. Buenos Aires, La Paz, Montevideo, Boston, v Evropi pa celo velemesta, kot so Pariz, Milano, Madrid in Lizbona, ki za projekte namenijo bistveno višji odstotek proračuna.

Številni župani občin, v katerih se ta proces izvaja, pravijo, da tako ne le uresničujejo ideje, ki dvigajo kakovost življenja v določenem okolju, temveč se predvsem odpre razprava o razvoju kraja samega. Do županov in drugih občinskih organov prihajajo ljudje in pobude, ki sicer ne bi prišli do njih, četudi ne spadajo v participativni proračun. Za najboljše se poišče mesto tudi v rednih proračunih, z občino pa začnejo sodelovati občani, ki sicer ne bi.

KAJ LAHKO IMAJO OD TEGA OBČANI

Če si nekdo želi, da bi bila njegova pobuda izglasovana, ni dovolj, da poda predlog na občino, temveč je dobro, da jo na neki način predstavi sokrajanom. To lahko stori na delavnicah, ki so organizirane za ta namen, prek društva in sorodnih organizacij, na družbenih omrežjih, se je pa že zgodilo, da je nekaj predlagateljev kar osebno, na ulici, vasi, v trgovini ali z letaki in plakati, nagovarjalo sokrajane. Tako se med krajanji znova vzpostavi dialog, ki je v mnogih okoljih skoraj izumrl, in če je ta konstruktiven, se projekti, ki zares dvigajo kakovost življenja v določeni soseski, uresničijo. Poznamo tudi primere, ko so se tako »prebujeni« prebivalci

PREDLOG SVETNICE DARINKE KOVAČIČ

Na 7. redni seji sveta ČS Črnuče 13. septembra je svetnica Darinka Kovačič (SDS) predlagala razširitev dnevnega reda, in sicer, da se črnuški četrtni skupnosti zagotovi milijon evrov iz proračuna MOL za leto 2024, in sicer za izvedbo nujnih investicijskih del na območju ČS Črnuče.

Svetnica je navzoče svetnike seznanila s podrobnostmi predloga. Četrtna skupnost bi lahko sama odločala o nujnih večjih investicijah, kot sta na primer izgradnja pločnika pri povezovalni cesti med Zasavsko in Brnčičevo ter izgradnja kolesarske in pešpoti med Šentjakobom in Nadgorico. Po njenem mnenju bi tako hitreje reševali pereče probleme, ki se vlečejo več kot dvajset let, pa še ni videti rešitve. Glede na to, da so v mestnem proračunu predvideni prihodki v višini 532 milijonov evrov, ne gre za prav velika sredstva. Sicer pa vse ostane v Ljubljani.

Predlog za razširitev dnevnega reda je bil sprejet in uvrščen na dnevni red. V razpravi je bilo dogovorjeno, da se predsednik sveta ČS Črnuče o tej tematiki pogovori na koordinaciji predsednikov četrtnih skupnosti pri podžupanu Dejanu Crneku. Na oktobrski seji sveta ČS Črnuče naj bi o tem odločali.

organizirali in kar sami, z udarniškiimi akcijami in prostovoljnimi delom, izpeljali zanje pomembne projekte.

BREZ PRAVIL NE GRE

Za vpeljavo participativnega proračuna se ne morejo odločiti občani sami, temveč ga mora organizirati in se zanj odločiti občina, tj. župan in občinski svet. Šele ko ga občina odobri in se zaveže, da bo voljo občanov dosledno upoštevala, se proces lahko začne. Običajno je prvi korak določitev zaupanja vredne komisije, ki potrdi pravila, na podlagi katerih bo mogoče predlagati in izglasovati projekte. V pravilih se opredeli višina sredstev, kako so ta razporejena po območjih, kdaj in kako bo potekalo glasovanje, kdo, kdaj in kako lahko glasuje in predlaga.

Meja sodelovanja se zaradi želje po vključevanju mladih v veliko občinah spusti na 15 let. Najpomembneje je, da občina projekte, ki ustrezajo pravilom in so bili izglasovani, tudi izpelje in brez poseganja v izglasovane odločitve upošteva voljo občanov.

NUJNA SESTAVINA JE RAZPRAVA

Koncept, ki je bil k nam prenesen iz tujine, temelji na konceptu demokracije, torej da lahko vsi občani sodelujejo pod enakimi pogoji. Pomembno je tudi, da lahko predstavijo svoje mnenje drugim. Večina občin zato organizira delavnice, na katerih se lahko odpre razprava, večinoma širša od ideje, ki bo prijavljena na glasovanje, pri čemer z občani diskutirajo odločevalci: župani, podžupani in svetniki.

V tujini gre za veliko večje projekte, pri nas pa večinoma za projekte v cenovnem razponu od 5000 do 25.000 evrov. Običajno tako nastanejo zunanji fitnessi, postavijo se igrala, uredijo se vaška ali mestna središča, parki, tematske učne poti, parkirišča, igrišča in druga športna infrastruktura, označevalne table, spominske sobe, obeležja, pokopališča, ekološki otoki, promet ...

Ena od pogostejših zmot pri opredelitvi participativnega proračuna je, da odločevalci menijo, da je to že takrat, ko z denarjem razpolaga četrtna ali vaška skupnost. Bistveno pri participativnem proračunu je, da o porabi sredstev odločajo ljudje, ki niso izvoljeni, torej občani. V krajevnih in vaških skupnostih o porabi denarja še vedno odločajo tisti, ki so bili tja izvoljeni, ne glede na to, koliko se posvetujejo s krajanji.

NE IZVAJA SE SAMO V OBČINAH

Mogoče ga je izvajati tudi v manjših enotah, na primer vaških in četrtnih skupnostih, ali pa celo v mladinskih centrih in šolah, kjer se mladi tako učijo sodelovanja v demokratičnih procesih. Pogoj za to so vnaprej zagotovljena finančna sredstva, o porabi katerih nato demokratično odločajo sodelujoči. Primer izvajanja takšnega proračuna v Ljubljani je Mladinski center Vič.

Alenka Blazinšek Domenis, Stičiče Središče

PGD ČRNUČE

Gasilci smo pomagali poplavljenim

Gasilce PGD Črnuče je Gasilska zveza Slovenije dvakrat aktivirala za pomoč pri odpravljanju posledic poplav v Zgornji Savinjski dolini. Na pot smo se odpravili 10. in 17. avgusta, prvič s petimi, drugič s sedmimi gasilci.

Dan pred odhodom smo se zbrali v gasilskem domu in si pripravili opremo. Enota se je morala odpraviti na pot samozadostna. Osnovno opremo gasilskega avtomobila ob takšnih odpravah prilagodimo nalogi, ki nas čaka. Odstranili smo opremo, namenjeno gašenju, in jo nadomestili z dodatnimi črpalkami, agregati, gorivom in ročnim orodjem. Zavedali smo se, da bomo na terenu izpostavljeni blatu, smradu, morebitnim nevarnim snovem ali plinom v prostorih, ki jih je uničila voda. Zato smo dodali osebno zaščitno opremo. V vozilih smo našli prostor za zadostno količino hrane, vode, vitaminskih napitkov in energijskih ploščic.

Na dan odprave smo se v gasilskem domu zbrali ob 5 uri. Še enkrat smo pregledali sezname pripravljene opreme in se z vozili podali na zbirno mesto. Tam smo se s preostalimi gasilci Gasilske zveze Ljubljana pridružili gasilcem

Gasilske pokrajine Ljubljana 1. Oblikovali smo organizirani konvoj in se odpeljali v Zgornjo Savinjsko dolino. V vsaki odpravi je bilo več kot 400 gasilcev in več kot 80 vozil.

Na sprejemnem mestu so nam dodelili delovišča. PGD Črnuče so napotili v podjetje BSH Nazarje, kjer smo pomagali čistiti skladiščno-proizvodne prostore. S pomočjo agregatov in reflektorjev smo vzpostavili osvetljavo, električne instalacije so bile namreč neuporabne. Nato smo izčrpavali mulj, iznašali uničeno opremo in čistili prostore.

Ob drugi odpravi so nas poslali v podjetje KLS Ljubno. Tam smo čistili stroje in proizvodne objekte. Čimprejšnji zagon proizvodnje je nujen za obstoj podjetja. Stanje v avtomobilski industriji je zaostreno in nezmožnost hitrega zagona podjetja pomeni, da lahko to ostane brez naročil, kar pomeni zaprtje podjetja. Situacija bi se v prizadeti dolini tako še poslabšala.

Ker se je vmes pojavila potreba po pomoči domačinom, smo se štirje gasilci odpeljali v zaselek Planina, ki leži v ozki dolini levo od reke Savinje, v katero teče potok Ljubnica. Ob poplavih je bil za-

selek odrezan od doline in še ob našem obisku 14 dni po poplavih je bilo osem kmetij in 20 hiš višje v dolini nedostopnih. Delovali smo na dveh lokacijah. Na prvi smo prali del gospodarskega objekta in črpali vodo iz njega. Na drugi smo oprali pomožni gospodarski objekt in hlev za živino.

Delo, ki smo ga opravili v dolini, je samo delček sestavljanke, ki bo vrnila dolino v običajno stanje. Domačini so se nam za pomoč iskreno zahvalili, bodisi s plakati bodisi s skromno pogostitvijo zvečer pred odhodom iz doline.

Toda ko smo se vrnili v matično društvo, se dan za nas še ni končal. Umiti in pospraviti smo morali uporabljeno orodje, obleke in vozila ... Vozila smo vzpostavili nazaj v stanje stalne pripravljenosti, da bi jih lahko uporabili ob izrednem dogodku na našem območju. To pomeni, da smo delo končali v zadnjih urah dneva.

Razšli smo se zadovoljni, saj smo vedeli, da smo se držali gasilskega pozdrava *Na pomoč!*.

Martin Kotnik

FOTOGRAFIJE ROK FILIP

PETER BERNIK, ČASTNI POVELJNIK GASILSKE ZVEZE

Gasilec je kemik, potapljač, karoserist, veterinar, alpinist ...

Na dan sv. Jakoba, torej 25. julija, po več kot dveh desetletjih, se je častni poveljnik Gasilske zveze Ljubljana Peter Bernik odločil odpreti javnosti. Tega dne je zunaj divjala že tretja ali četrta nevihta. V zavetju domačega ognjišča je poslušal poročila, kaj vse se je dogajalo po državi, pa tudi drugod po svetu. Spomin seže na začetek gasilstva in še zmeraj se sprašuje, kaj vse ti ubogi

in hkrati pogumni gasilci doživljajo v neprijaznem okolju. Lani ogenj, letos poplave, uničevanje domov in ogrožanje varnosti ljudi. Enako, kot pravi, tudi ubogi kmetje in vsi tisti, ki zase pride-ljujejo povrtnine in sadje, vse jemlje hudič.

Priznal je, da je v teh letih postal kar nekam len za pisanje, vendar so ga številni primeri prizadetih državljanov pognali, da nam je zaupal in povedal, komu vse gasilci pomagajo, ko se kaj zgodi.

»Kaj mislite, od kod je to«?

Gasilstvu se je zapisal davnega leta 1962, ko je domače društvo praznovalo petdesetletnico obstoja. Takratni poveljnik je po potrkanju v cerkvi nagovoril vse prisotne fante, stare približno 14, 15 let (pet ali šest jih je bilo), da so odšli z njim v gasilski dom, kjer so se že pripravljali na obletnico. Začeli so vaje za vse mogoče primere posredovanja. Povedal je, da je treba mlade, ki se odločijo za gasilstvo, usposobiti že v rosnih letih.

Tudi sam je po končanih tečajih nadaljeval šolanje in prevzel različne funkcije po gasilskih društvih. Poklic gasilca zahteva znanje številnih poklicev. Včasih se to razporedi med več izvajalcev, včasih pa se zgodi, da mora en človek obvladati osnove vsega. Gasilec je šofer, bolničar, mehanik, električar, tesar, zidar, vodovodar, kemik, potapljač, karoserist, klepar, avtoelektričar, serviser hišnih dvigal, voznik čolna, bagerist, žerjavist, ključavničar, veterinar, nosač, čistilec, gozdar, sekač, alpinist, pirotehnik itd. »Razmislite«, pravi, »kakšne sposobnosti mora imeti tak človek v trenutkih hipnih odločitev, v stresnem obdobju trajanja intervencije, kaj vse vpliva nanj kot človeka, in razumeli boste, da to res ni za vsakega – zato nekateri tudi, rečeno po domače, *scagajo*.«

Lani jeseni so bili veterani na izletu po Krasu, kjer so jim prijazni gasilci iz Komna razkazali območje ogromnega požara. »Vse je bilo jasno,« je povedal. Sproti so spremljali potek intervencij, a so jih izjave gasilcev kljub vsemu presenetile, kako na drugem koncu države doživljajo stresne razmere, saj tega v svojih požarnih okoljih še niso doživeli.

»To je črnuške gasilce resnično presenetilo in prepričan sem, da zadeva ni preprosta. Marsikdo se bo naslednjič težje odločil, da bo odšel pomagat v te kraje. Saj so bili junaki, saj so ostale vse hiše cele, ljudje in živali so se mogoče umaknili za kratek čas, toda gasilci so morali vse to obvladati, da se je tako dobro končalo.«

Zdaj se že pripravljajo na morebitno jesensko dogajanje, saj po trditvah našega sogovornika »novembrsko obdobje skoraj nobeno leto ni minilo brez poplav, ko se pojavi deževje. Če do takrat poklicanim ne bo uspelo očistiti vodotokov in okolice, ki v vodotoke vnaša vse mogoče, nas bo doletelo nadaljevanje tega dogajanja.«

Žarko Hojnik

FOTO OSEBNI ARHIV

RAZPIS

INŽENIRKA LETA

Odprt je razpis za inženirko leta 2023. Že šestič zapored se bodo predstavile javnosti inženirke iz slovenskih podjetij, organizacij in drugih združenj, ki so lahko zgled in navdih mladim dekletom, da se bodo lažje odločila za tehniške poklice. Prijave sprejemamo do 1. oktobra.

Z izborom inženirke leta organizatorji opozarjajo na problem nevidnosti inženirk v družbi ter gradijo skupnost slovenskih inženirk. Tudi letos lahko posamezniki, inženirke same, podjetja, organizacije in združenja svojo kandidatko za inženirko leta 2023 prek obrazca na spletni strani predlagajo do 1. oktobra.

UČINKOVITA PROMOCIJA INŽENIRK

V središču izbora inženirke leta niso dosežki posameznik, temveč njihov potencial, da so kot inženirke zgled in navdih mlajšim generacijam deklet. Pri izboru je pomemben tudi njihov prispevek k razvoju tehnologije ter napredku gospodarstva in družbe kot celote.

Namen je čim širša in učinkovita družbena promocija inženirk, ki lahko z osebnostjo in delom spodbudijo, navdušijo in opogumijo mlada dekleta za vpis na inženirski študij ter inženirsko poklicno pot. »Vsako dekle nosi v sebi potencial. Izguba vsake, ki se za inženirstvo ne odloči zaradi dilem, ki jih

vzornice lahko pomagajo rešiti, je izguba talenta za družbo kot celoto,« je pomen zgledov opisala urednica projekta *Inženirke in inženirji bomo!* Metka Škofic.

»Želimo si, da bi bilo za mlada dekleta vedno na voljo dovolj informacij, kakšne prednosti in naloge prinašajo poklici in študiji STEM, da se bodo tako lahko samostojno in samozavestno odločile, ali jim to ustreza ali ne,« je poslanstvo izbora opisala prva prejemnica naziva inženirka leta Dora Domajnko iz podjetja RLS.

SLAVNOSTNA RAZGLASITEV V CANKARJEVEM DOMU

Med prijavljenimi kandidatkami bo komisija izbrala deset predstavnic šeste generacije inženirk, ki bodo prvič predstavljene javnosti 14. novembra, priznanje inženirka leta 2023 bodo podelili na slavnostnem dogodku z razglasitvijo 16. januarja 2024. Izbor, ki je nastal na pobudo Siemens Slovenija, je del iniciative *Inženirke in inženirji bomo!*. Poteka v soorganizaciji revije *IRT3000* in družbe Mediade s sodelujočimi partnerji.

Prijavni obrazec najdete na spletni strani <https://www.inzenirka-leta.si/prijava>.

Tjaša Toni Skubic, komunikacije@mediade.si

POLICIJSKO POROČILO

(NE)VARNOSTNI DOGODKI NA OBMOČJU ČRNUČ

Policisti bežigradske policijske postaje so na območju črnuške četrtne skupnosti v treh mesecih in pol obravnavali 213 primerov, povezanih s kaznivimi dejanji, prometno varnostjo ter javnim redom in mirom.

PODROČJE KRIMINALITETE

Od 49 primerov kaznivih dejanj so policisti v treh primerih odkrili storilce. Obravnavali so še devet primerov poškodovanja tuje stvari, 23 tatvin, sedem vlomov, primer neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami ter napad na informacijski sistem. Obravnavali so tudi pet primerov goljufije, povzročitev lahke telesne poškodbe in primer ponarejanja denarja.

PODROČJE JAVNEGA REDA IN MIRU

Zaznanih je bilo osem kršitev javnega reda in miru.

PODROČJE PROMETA

Policisti so obravnavali 156 kršitev cestnoprometnih predpisov, od tega osem prometnih nesreč, dve s telesnimi poškodbami, v preostalih je trpela le avtomobilska pločevina.

Na obrežju Save, na območju Tomačevega, je bil 5. avgusta najden utopljenec, in to nekaj sto metrov od svojega

bivališča na obrežju reke. Po dosedanjih ugotovitvah je bila smrt posledica poplav. O vseh ugotovitvah je bilo obveščeno pristojno ljubljansko državno tožilstvo.

Aleksandra Golec, predstavnica za odnose z javnostmi, samostojna policijska inšpektorica

FOTO ŽARKO HOJNIK

PO POPLAVI SAVA JE PREPLAVILA VRTIČKE

To so črnuški vrtički po avgustovski poplavi. Žal je ta zahtevala tudi človeško življenje. Policisti so sporočili, da je bil 5. avgusta na obrežju Save na območju Tomačevega najden mrtev moški. Bil je dolgoletni obiskovalec vrtičkov. Voda ga je presenetila, ko je v svoji lopi zadremal.

Nepregledno območje poplavnih poti in vrtičkov. Okoli 20 hektarov ozemlja na levem bregu Save, tudi priljubljena sprehajalna pot, je bilo poplavljenega. Improvizirana stranišča, pomivalna korita in drugo je zalila voda.

Malokdo ve, kdo pije in kdo plača, kdo je za kaj odgovoren. Nekateri ne morejo živeti brez vrtička. Kaj pa zdaj, ko sta mulj in voda preplavila marsikateri pridelek? Večina črnuških vrtičkov je na ozemlju, na katerem ne bi smelo biti ne vrtičkov ne lop, pravzaprav ničesar razen gozda. Nekateri najemniki so že obupali in odšli, za njimi pa je ostala gora poplavljenih odpadkov. Ž. H.
FOTOGRAFIJE ŽARKO HOJNIK

VODARNA JARŠKI PROD

Oskrba s pitno vodo v času avgustovskih poplav

Vodni vir za oskrbo črnuške četrtne skupnosti s pitno vodo je vodarna Jarški prod, ki leži južno od Brnčičeve ceste blizu reke Save, ko sprehajalec pusti za seboj poseljene površine in se kmetijska zemljišča prelijejo v nizko grmičevje in gozd. Pred stoletjem in več se je od severozahoda proti jugovzhodu prek te ravnice vila stara struga reke Save, danes pa reka teče nekaj sto metrov južneje. Poselitve se tu ne načrtuje. Cesta je utrjena, vendar promet, razen za lastnike zemljišč, ni dovoljen. Razlog je vodovarstveno območje, s katerim je zaščiten vodni vir.

Prodni nanosi Save na tem območju omogočajo črpanje več sto litrov podzemne vode na sekundo, kar je bistveno več od trenutnih potreb. Podzemna voda z levega brega Save bi v izjemnih razmerah lahko bila tudi vir oskrbe nekaterih drugih delov Ljubljane.

Življenjske izkušnje nas učijo, da v večini primerov obstajata svetla in temna, dobra in slaba, pozitivna in negativna plat itd. Pomanjkljivost količinsko bogatega vodnega vira pod Črnučami je, da podzemna voda leži plitvo pod površino tal in da se v času intenzivnih padavinskih dogodkov kot posledica dviga gladine Save hitro, kar prehitro, viša tudi gladina podzemne vode.

Južnega roba vodarne se dotika meja območja redkih poplav, v času zelo redkih katastrofalnih poplav bi bilo območje vodarne lahko tudi poplavljen. Zato je naša pozornost v času tako intenzivnih padavinskih dogodkov, kot je bil v začetku avgusta, še bolj kot drugam usmerjena na to območje. Kakšna je količina padavin in na katerih območjih je padlo največ dežja? Katere vrednosti dosegata pretok in gladina reke Save? Kako hitro se spreminja gladina podzemne vode? So razmere tako kritične, da se Sava na tem območju lahko razlije po ravnici?

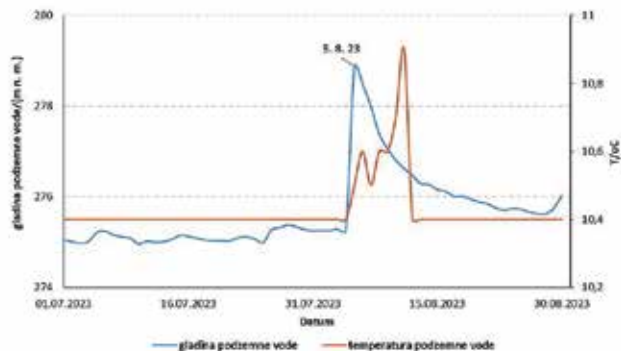
Divja moč Sore in Save gorvodno ter hitro naraščanje gladine podzemne vode na območju vodarne Jarški prod so 4. avgusta zgodaj zjutraj nakazovali, da je treba takoj ukrepati, če hočemo zagotoviti varno oskrbo. Izkušnje s podobnimi dogodki v preteklosti nas učijo, da lahko zaradi hitrega dotoka padavinskih in rečnih voda v vir pitne vode zaidejo tudi mikroorganizmi fekalnega izvora, ki bi lahko povzročili obolenje pri številnih uporabnikih pitne vode. Rešitev za te razmere je uvedba dezinfekcije pitne vode s klorom. Ta ukrep uporabniki pitne vode na Črnučah že poznajo, saj ga uporabimo tudi pri okvarah cevovodov večjih dimenzij, če ocenimo, da je to potrebno.

Rezultati nadzora surove, nepripravljene vode so pokazali, da je bila odločitev pravilna. Surova voda je bila zdravstveno neustrezna zaradi prisotnosti mikroorganizmov fekalnega izvora, pitna voda po dezinfekciji pa je bila zdravstveno ustrezna in skladna z določbami uredbe o pitni vodi (*Uradni list RS*, št. 61/2023).

Uporabnike pitne vode smo o uvedbi dezinfekcije obvestili na spletni strani in prek sistema obveščanja s SMS-sporočilom

Slika. Gladina podzemne vode v vodarni Jarški prod in njena temperatura sta se v času poplavnega vala na Savi spreminjali iz ure v uro.

ali e-pošto, če so vključeni v ta sistem. Če še niste, ste toplo vabljeni, da to storite z izpolnitvijo obrazca na spletnem mestu <https://www.vokasnaga.si/voka-elista-prijava>. Priporočamo, da naša obvestila skrbno preberete. Tudi tokrat se je zgodilo, da so nekateri uporabniki naše sporočilo interpretirali po svoje in razumeli, da je treba vodo prekuhavati. Tega navodila v našem sporočilu ni bilo.

Na nobenem vodovodnem sistemu, ki ga upravlja JP Voka Snaga, v času izrednih razmer zaradi poplavnih dogodkov ni bilo treba razglasiti ukrepov omejitve uporabe pitne vode ali ukrepov prekuhavanja. Oskrba je potekala varno. Tehnične ekipe so se spoprijele s težavnimi razmerami, a so bile še obvladljive z izvedljivimi interventnimi ukrepi. Tudi na drugih območjih, ne samo na Črnučah, kjer smo predvideli, da bodo padavine in poplavne vode lahko vplivale na količinsko in kakovostno stanje vodnih virov in kjer priprave vode v običajnih razmerah ni, smo preventivno uvedli dezinfekcijo pitne vode.

Uporabniki pitne vode ste nam zastavili veliko vprašanj po telefonu in e-pošti. Na številna, ki so prispela po e-pošti, nam zaradi povečanega obsega dela in intervencij na terenu ni uspelo odgovoriti, na veliko klicev se nismo odzvali, za kar se opravičujemo. Kot že velikokrat doslej vam sporočamo, da bi

dr. Brigita Jamnik

FOTO KLEMEN RAZINGER

vas v primeru izrednih razmer, ki bi ogrozile zdravje uporabnikov pitne vode, obveščali prek SMS-sporočil in e-pošte, če ste vključeni v sistem obveščanja, pa tudi prek spletnih strani in javnih radijskih medijev. Informacij vam tako ni treba iskati na druge načine. V izrednih razmerah sledite našim obvestilom in verodostojnim informacijam, bodite pa pozorni na nepreverjene vsebine na družbenih omrežjih ter celo na nekaterih zasebnih radijskih postajah. Preverjene informacije uporabniki pitne vode vedno prejmete pri nas.

V času priprave prispevka je bila dezinfekcija pitne vode v vodarni Jarški prod še v uporabi, saj je vodni vir občasno kazal mikrobiološko neskladnost pitne vode. Dezinfekcija bo v uporabi, dokler bo nujno, in niti dneva dlje. Zavedamo se, da je vonj po kloru v pitni vodi moteč za uporabnike. V prihodnjih tednih in mesecih bomo pozorni tudi na morebitne druge vrste obremenitev, ki bi lahko bile posledica visokih voda, kot so na primer sledi naftnih derivatov ali topil.

Prizadetim v poplavih želimo kar najhitrejšo ponovno vzpostavitev običajnih razmer in vrnitev življenja v normalen vsakdanjik.

dr. Brigita Jamnik, JP Voka Snaga d. o. o.

PODJETJE VETO

VODNA UJMA TUDI NAS NI PUSTILA RAVNODUŠNIH

Poleti v našem podjetju prevladuje misel na hlajenje in kupci posegajo po klimatskih napravah, ki so bogato zastopane v našem prodajnem programu. Tokrat je poletje postreglo z drugačnimi zgodbami. Vodna ujma, ki je pustošila nedaleč od Črnuč, tudi nas v Vetu ni pustila ravnodušnih. Naši sodelavci in obrtniki, ki so zvesti kupci Veta, so kot člani prostovoljnih gasilskih društev nesebično pomagali prizadetim v poplavih in namesto vsakdanjega dela bili bitko z vodo in muljem. Voda ni obšla niti domov naših sodelavcev; poslovalnica Meža Center s Prevalj, ki je članica skupine Veto Group, je bila na udaru podivjane reke Meže.

Zaposleni v Vetu in skupini so dokazali, da nas vodi srčnost, ter že v prvih dneh po razdejanju priskočili na pomoč Korošcem. Takšnih zgodb je še veliko. Naša srčna poteza je donacija 10 toplotnih črpalk in 10 kotlov na lesno biomaso najbolj prizadetim. Donacija poteka v sodelovanju s Slovensko karitas. Prva gospodinjstva že lahko pričakujejo začetek mrzlih dni umirjeno, saj jim je bila z donacijo našega podjetja odvzeta skrb, kako se bodo ogrevali, ker jim je voda vzela vse ... Drugi upravičenci do donacije bodo ogrevalno napravo prejeli, ko bo njihov dom pripravljen na namestitev nove opreme v kotlovnico.

Veseli smo, da smo tudi mi prispevali košček v mozaik solidarnosti. Naš moto je *Življenje je lepo*. To si želimo udeležati vsak dan. Vabljeni k nam na Brnčičevo ulico 25 ali nas obiščite na veto.si.

Ekipa Veto d. o. o.

OŠ NARODNEGA HEROJA MAKSA PEČARJA

Projekt Erasmus+: Sprejemam sebe, sprejemem tebe

Na OŠ narodnega heroja Maksa Pečarja Črnuče že vrsto let aktivno sodelujemo pri mednarodnih projektih *Erasmus+*. Junija smo uspešno zaključili projekt *Erasmus+ KA122* z naslovom *Sprejemam sebe, sprejemem tebe*. Namenjen je bil mobilnosti zaposlenih na šoli.

Glavni namen projekta je bil pridobiti nova znanja in ideje za načrtno razvijanje čustveno-socialnih veščin pri otrocih in mladostnikih na naši šoli. Po koncu epidemije smo namreč opazili, da ima vse več učencev slabše razvite določene socialne veščine, ki so ključne za uspešno vključevanje in družbeno delovanje. Po poročanju učiteljev je imelo veliko učencev primanjkljaje na področju empatije in medsebojnega sodelovanja, imeli so težave pri vživljanju v druge ali niso mogli počakati, da bodo prišli na vrsto. Omenjeni primanjkljaji na socialnem področju so se kazali tudi v agresivni igri in nasilnih izbruhih posameznikov ob morebitnih nesoglasjih zaradi različnih frustracij.

Opazili smo, da se veliko konfliktov z družbenih omrežij pri- nese v šolo, ki postaja polje reševanja teh konfliktov. Socialne veščine (sposobnost reševanja konfliktov, sodelovanje, aktivno poslušanje, spoprijemanje s frustracijami, spoštljiva komuni- kacija, prepoznavanje čustev ipd.) so trenutno področje, ki smo mu hoteli v šolskem prostoru načrtno nameniti več pozornosti, saj menimo, da so to življenjske veščine, s katerimi moramo opremiti odraščajoče za uspešen nadaljnji osebno- stni razvoj ter vključevanje v družbo. Odločili smo se, da bomo ponudili otrokom dejavnosti za razvoj socialnih veščin skozi celoten osnovnošolski vzgojno-izobraževalni proces.

Naši učitelji različnih profilov so se udeležili tečajev v Oslu in Barceloni, da bi pridobili znanja in izkušnje, s katerimi bi

lahko razvijali učenčeve čustveno-socialne kompetence. V okviru mobilnosti sledenja na delovnem mestu smo obiskali štiri šole: Kópavogsskóli na Islandiji, Agrupamento de Escolas de Atougua da Baleia na Portugalskem, šolo Gymnasio Feron v Grčiji ter Gaia school v Estoniji.

Na tečajih in šolah po svetu smo pridobili nova znanja in spoznali primere dobre prakse ter preprečevanja medvrstni- škega nasilja, pridobili nova poznanstva za nadaljnje medna- rodno sodelovanje šole, spoznali druge kulture, hkrati smo se seznanili z drugimi pristopi poučevanja in izvajanja pouka, nekaterimi zanimivimi projekti itd. S pridobljenim znanjem in izkušnjami smo otrokom na naši šoli v šolskem letu 2022/23 ponudili novo interesno dejavnost, s katero smo razvijali ve- ščine konstruktivnega reševanja konfliktov in umirjanje.

V okviru biblioterapije je specialna pedagoginja vodila bralni projekt, namenjen prvi triadi, ki je bil izveden v sodelo- vanju z učiteljicami razredne stopnje ter šolsko knjižničarko. Med cilji projekta so bili učenje ustreznih vedenjskih strategij s posnemanjem vedenja knjižnih junakov, vrednotenje dejanj knjižnih junakov, učenje empatije ter krepitev pozornosti. Med projektom sta bili za učitelje na šoli organizirani izobra- ževanja o delu z otroki in mladostniki s čustvenimi in vedenj- skimi težavami, ki ju je vodila Sanja Brezničar.

Učitelji, ki smo se udeležili izobraževanj ali obiskali šole v tu- jini, smo dobljeno znanje delili s sodelavci na predstavitvah in delavnicah, ki smo jih pripravili zanje. Upamo, da bodo učenci na osnovni šoli Maksa Pečarja opolnomočeni, prijazni, sodelo- valni ter čustveno razbremenjeni tudi v novem šolskem letu. **Lina Novak Vidic**, mag. prof. soc. ped., in **Patricia Verbič**, mag. prof. inkluz. ped.

***

NA OBISKU V TALINU

Učitelji in učenci Osnovne šole narodnega heroja Maksa Pečarja sodelujemo v mednarodnem programu *Erasmus+*, ki omogo- ča bogato in raznoliko izobraževalno izkušnjo tako učiteljem kot učencem. Namen projekta je mednarodno sodelovanje, izmenjava idej za načrtno razvijanje čustveno-socialnih veščin in dobrih praks. Maja smo trije učitelji spremljali pouk na zasebni osnovni šoli v Talinu. Obiskali smo zasebno šolo Gaia school z 240 učenci, ki je bila ustanovljena leta 2014. Presene- tilo nas je, da se kar 85 učencev šola doma, kar je pri nas velika redkost. Učenci gredo v šolo s sedmimi leti. Do konca 6. razreda niso ocenjeni. Ob koncu leta dobijo le potrdilo, da so uspešno zaključili šolsko leto. V 7. razredu začnejo postopno uvajati oce- ne. Najpomembnejša ocena je pridobljena ob koncu 9. razreda z nacionalnim preverjanjem znanja.

To ne pomeni, da ne sledijo učenčevemu napredku. Odgovor- nost za uspeh nalagajo predvsem učencem. Svoje napredova-

nje učenci vidijo ob simbolnem drevesu, na katerem korenine pomenijo osnovna znanja (50–74 odstotkov), višjo stopnjo znanja, kjer ima drevo deblo, imenujejo voda (75–89 odstotkov), poglobljena znanja, ki jih imenujejo sonce, umeščajo v krošnje dreves (90–100 odstotkov). Učenci, ki svoja znanja povezujejo, prepletajo, spretno uporabljajo in jih delijo z drugimi, so nad krošnjami, imenujejo jih veter (101 odstotek in več). V Estoniji obvezno izobraževanje traja do 16. leta, kar velja tudi za Gaia school. Vrednote in metodologija te šole so celostno izobraževanje in trajnostni razvoj. Kurikulum temelji na estonskem nacionalnem kurikulumu in izobraževalnih načelih Gaia school. Glavna področja so narava in okolje ter tradicionalna kultura. Metodologija temelji na načelu glava – roke – srce, ki povezuje intelektualno, praktično in čustveno učenje:

- **glava:** šola poudarja intelektualni razvoj učencev; uporabljajo interdisciplinarni pristop, ki spodbuja raziskovanje in kritično razmišljanje o naravi, okolju ter tradicionalni kulturi,
- **roke:** poudarjajo praktično učenje in dejavno sodelovanje učencev; spodbujajo jih k vključevanju v projekte v naravi, praktičnim vajam in eksperimentom,
- **srce:** šola poudarja razvoj empatije, družbenega zavedanja in etičnih vrednot; učence spodbujajo k razmišljanju o svojem vplivu na okolje, družbo in kulturo ter kako lahko prispevajo k trajnostnemu razvoju in ohranjanju tradicionalnih vrednot.

Poudarjajo učenje v naravi. Učenci od 1. do 5. razreda imajo obvezno, ne glede na vremenske razmere, en dan v tednu pouk na prostem. Takrat imajo več časa za druženje, navezovanje stikov, delo v dvojicah in skupinah. Učenci od 6. do 9. razreda imajo pred vsakimi počitnicami tematsko obarvan projektni teden, ki se odvija v naravi. Po koncu tega pripravijo prireditev, na katero povabijo starše. Ti pogosto sodelujejo s šolo, vključujejo se v dejavnosti in predstavljajo tradicionalno kulturo.

Poudarjajo integrirane oblike pouka, pri katerih se vsebine medpredmetno prepletajo. Pri pouku je uporaba izobraževalne komunikacijske tehnologije, tako kot pri nas, pogosta. Vse delajo s telefonom. Specialne računalniške učilnice nismo opazili. Vsak učitelj ima svoj računalnik, ki ga prenaša iz učilnice v učilnico.

Estonija velja za evropsko silicijevo dolino. Skoraj vse stvari urejajo prek spleta, razen porok, ločitev in nakupa nepremičnin, kar se kaže tudi pri pouku in sodelovanju s starši. Šola sledi holističnemu pristopu, ki poskuša združiti znanje, praktične izkušnje in vrednote v učno izkušnjo. To lahko prispeva k boljšemu razumevanju in spoštovanju narave, okolja ter tradicionalne kulture, pa tudi k vzgoji odgovornih in ozaveščenih posameznikov.
mag. Alenka Velkavrh, prof.

***

HURA ZA PRVOŠOLCE

Letošnjo generacijo prvošolcev sta pozdravili ravnateljica osnovne šole Maksa Pečarja Zlatka Vlasta Zgonc in njena pomočnica Tatjana Ančnik. Nagovor je bil namenjen učencem in njihovim staršem.

Ravnateljica je še posebej ponosno poudarila, da učenci prihajajo v šolo, ki se imenuje po narodnem heroju Maksu Pečarju, ki je pred davnimi leti dal življenje za našo svobodo. Na šoli je 38 oddelkov, od tega štirje prvi razredi s 108 prvošolci. Spodbujeni, da postajajo šolarji, so v en glas potrdili s trikratnim hura. Veselju ni bilo konca in mnogi so že sklepali nova pri-

jateljstva. Učenci prvih razredov so spoznali učiteljice, prejeli rumene rutke ter si ogledali lutkovno predstavo. Zagotavljanje varnosti otrok je prioriteta nalog vseh. V preteklosti je šlo zgolj za varnost otrok kot pešcev. Z razvojem se je to spremenilo, saj zdaj otroke na poti v šolo in popoldne pri igri srečujemo tudi kot kolesarje, voznike skirojev in e-skirojev, v višjih razredih pa tudi z mopedi. Zato ob prihodu v šolo in domov upoštevajte varnost na cesti. Za to so odgovorni predvsem starši in vsi drugi udeleženci v prometu.
Ž. H.

ORATORIJ ŠENTJAKOB

Poučne dejavnosti, druženje in duhovnost

Oratorij je skupno ime za počitniški program za predšolske in osnovnošolske otroke, ki se že več kot dvajset let izvaja po vsej državi. Po ideji preventivnega vzgojnega sistema, katerega začetnik je italijanski duhovnik sv. Janez Bosko, v harmonično celoto združuje zabavo, sproščujoče, ustvarjalne in poučne dejavnosti, druženje in duhovnost. V Šentjakobu je potekal med 2. in 7. julijem na župnijskem igrišču Pod skal'co in v njegovi okolici.

Program tedna je pripravljalo 34 mladih prostovoljcev animatorjev, starih od 15 do 25 let, udeležilo se ga je 94 otrok. Tokrat smo se s Tolkienovim junakom hobitom Bilbom in škrti podali na pustolovščino. Spremljali smo ga, kako najprej z odporom sprejme svojo poklicanost, nato pa s pomočjo Božje previdnosti in lastne vztrajnosti zraste v srčnega junaka.

ORATORIJSKI DAN

Oratorijski dnevi se za nekatere animatorje začnejo zelo zgodaj. Ob 7. uri se namreč odprejo vrata kulturnega doma, kjer poteka jutranje varstvo. Za preostanek animatorjev se dan začne ob 8. uri, ko se zberemo na zajtrku (sestanku) in pregledamo dogajanje sledečega dne. Ob 9. uri, ko se nam pridružijo še otroci, ki ne obiskujejo jutranjega varstva, se kulturni dom prelevi v čisto pravo kinodvorano. Vsako jutro si namreč ogledamo krajši odlomek igrane serije, ki predstavlja vsebinsko rdečo nit oratorija.

Tokrat smo animatorji posneli nekoliko prilagojene odlomke iz zgodbe Hobit pisatelja J. R. R. Tolkiena, ki je bil prav tako globoko veren, kar se kaže v njegovih delih. Po ogledu filmčka sledi skupna kateheza, ki vsebinsko osmisli odlomek in ga približa otrokom. Uvaja tudi v nadaljnje kateheze po razredih, kjer se različnim starostim primerno prek vstopnega mesta (izkušnje), oznanila (sporočilo vere, *Svetega pisma*), dejavnosti in molitve otrokom približa določeno vrednoto (npr. rast, srčnost, vztrajnost ...). Sledita skupna molitev s petjem in malica, za katero pri-

dno skrbijo starši otrok, babice in dedki ter tudi otroci sami. Še enkrat hvala za vse darove!

Drugi del dneva je bolj praktično obarvan. Otroci se že na začetku tedna vpišejo na delavnice (npr. avtopralnica, kuharska, športna, frizerska ...), na katerih se učijo različnih veščin in spretnosti, ki jim bodo morda koristile kasneje v življenju. Vsako leto poleg »klasičnih delavnic« dodamo kakšno tematsko (npr. izdelava zmajev, zemljevidov in skrivnostne pisave ...). Okoli 13. ure je navadno pripravljeno odlično kosilo, po katerem sledi krajši odmor oz. za animatorje pomivanje posode (pri tem nam pomagajo sestre usmiljenke) in priprava na t. i. »veliko igro«. Gre za igro, ki združuje več manjših iger. Starostno mešane ekipe navadno obiskujejo različne »otočke«, na katerih jim animatorji dajejo različne naloge. Ekipe se ves teden borijo za čim boljše rezultate, saj najboljšo na koncu tedna čaka nagrada.

Oratorij se zaključuje ob 16. uri, ko v krogu zapojemo in zapešemo himno, animatorji pa zatem pospravimo prostor, opravimo dnevno refleksijo ter se pripravimo na naslednji dan. Kot zanimivost: letošnja himna, ki jo prepevajo otroci na oratorijih po vsej Sloveniji, je prav tako delo naših animatorjev. Temu navadno sledi še neformalni del, druženje.

ORATORIJSKE POSEBNOSTI

Med tednom se v okviru šentjakobskega oratorija odvijajo tudi »posebne dejavnosti«. V torek se že tradicionalno odpravimo na izlet. Tokrat smo zaradi napovedi slabega vremena dan preživeli v Vodnem mestu Atlantis. Poleg tega

smo v sredo in petek organizirali velike vodne igre, v okviru katerih so nas v petek obiskali in poškopili gasilci PGD Podgorica - Šentjakob.

V četrtek se je tudi tokrat odvila orientacija po domačem kraju. Otroci so se ob spremstvu animatorjev odpravili na Oljsko goro, zvečer smo organizirali dodatni program. Po štafetnih igrah in odlični večerji smo se sprostili in zablesali v »oratorijskem disku«. Otroci vseh starosti so ta dan lahko prespali v župnijskih prostorih, saj zaradi napovedanega slabega vremena spanje v šotorih ni bilo mogoče.

ZAKAJ JE ORATORIJ POMEMBEN ZA ŠIRŠO KRAJEVNO SKUPNOST

Oratorij kot počitniški program za predšolske in osnovnošolske otroke omogoča sorazmerno cenovno ugodno in kakovostno preživeto varstvo, ki marsikateremu staršu olajša nekaj skrbi. Poleg tega se otroci med tednom priučijo številnih veščin in spletejo prijateljske vezi, kar velja tudi za animatorje. Že med pripravami poskušam kot voditeljica prepoznati njihove talente, jih spodbujati pri razvijanju in usvajanju novih veščin ter prevzemanju odgovornosti. Vsak animator namreč kot kamenček v mozaiku prispeva k uspešni izvedbi takšnega dogodka. Tako že med pripravami ustvarimo skupnost, ki se ohranja in gradi tudi med poletnimi počitnicami in šolskim letom.

Verjetno je to ena izmed maloštevilnih dejavnosti, ki mlade ohranjajo povezane znotraj župnije oziroma kraja. Seveda ne smemo pozabiti na župnika Marka, ki nam prislusne in pomaga v vsaki stiski, okoliške kmete, ki nam podarijo zelenjavo in sadje, dobrotljive starše, ki pečejo pecivo in prinašajo priboljške za malico, gasilce, peka, mesarja, kuharici, sestre usmiljenke, skavte in vse druge dobrotnike, ki na različne načine soustvarijo naš oratorij. Oratorij tako postane krajevni projekt.

Lucija Kovač

ČRNUŠKI ORATORIJ

Stopili smo na pot

Črnuški oratorij se tradicionalno začne prvi teden julija. Letos se je po dveh letih, ki sta bili okrnjeni zaradi epidemije, spet odvil v celoti: otroci so se na oratoriju zbirali od ponedeljka do petka med 8. in 16. uro, v soboto so se jim na zaključku pridružili še starši. Udeležencev oratorija je bilo skoraj sto: okrog 70 predšolskih in osnovnošolskih otrok, skoraj 20 animatorjev – dijakov in študentov – ter logistično-kuharska ekipa, ki je poskrbela, da so otroci vsak dan dobili dve malici in toplo kosilo.

Glavna tema oratorija je bila zgodba *Hobit*, katere avtor je verjetno najplivnejši fantazijski pisec 20. stoletja J. R. R. Tolkien, znan po trilogiji *Gospodar prstanov*. *Hobit* je bil napisan kot knjiga za otroke in bralca hitro potegne v Tolkienov domišljjski svet. Tako kot vsa njegova dela prinaša kopico krščanskih sporočil in vrednot, ki so pomembne za otrokovo

vzgojo. Otroci so *Hobitovo* zgodbo spoznavali skozi igro, ki so jo vsako jutro zaigrali animatorji, nato pa so se o zgodbi in njenih sporočilih pogovarjali v katehetskih skupinah, ki so bile sestavljene po starosti otrok.

Po katehetskih skupinah je otroke čakala malica, nato pa delavnice: športna se je odvijala na šolskem igrišču, pekar-ska v kuhinji Slomškovega doma, tam so v frizerski delavnici nastajale tudi lepe pričeske, v ustvarjalni pa različni izdelki. Na dvorišču Slomškovega doma so mladi znanstveniki delali poskuse, in ko je iz coca-cole, v katero so nasuli sodo bikarbono, nastal meter visok gejzir, so njihovi vzkliki odmevali po okolici. Na voljo je bila tudi igralska delavnica, razgibati se je bilo mogoče tudi na plesni. Delavnicam je sledilo okusno kosilo, za katero je poskrbel neutrudni kuhar Marko, njegove pomočnice pa so pripravile solato, skrbele za strežbo in pomivanje posode. Popoldne se je oratorijski dan zaključil z veliko igro, v kateri so med seboj tekmovala starostno mešane skupine, ki so se vneto borile za zmago, saj je ta pomenila veliko čast: spuščanje oratorijske zastave, s katerim se je dan končal.

Po treh letih se je tokrat oratorij znova sklenil s sobotnim druženjem s starši otrok: začeli smo ga s sveto mašo v župnjski cerkvi, kjer so animatorji z otroki predstavili oratorijsko dogajanje preteklega tedna, nato se je dogajanje preselilo pred Slomškov dom, kjer so se v igrah pomerili animatorji in starši otrok. Da ne bi bili lačni, je poskrbela ekipa pod vodstvom Marka in Jaka, ki je napekla mesne dobrote, druženje ob hrani in pijači se je ob sproščenem klepetu končalo z mislijo vseh, ki smo bili del oratorija: kako lepo je, da se v črnuški župniji odvijajo tako lepi projekti, ki nas povezujejo, otrokom omogočijo teden dni aktivnega druženja, prostovoljcem pa prinesejo zadovoljstvo, da je vredno služiti skupnosti.

Bogu hvala za še en teden, drugo leto pa lepo povabljeni, da se nam pridružite tudi tisti, ki na oratoriju še niste bili. Odprt je za vse otroke, veseli vas bomo!

Marjeta Bec

KARITAS

KAKO LAHKO POMAGAM

Župnijska Karitas Črnuče se je po poplavah odzvala na stisko ljudi in nakazala finančna sredstva na račun Škofijske Karitas Ljubljana. Prav tako smo na dogovorjena zbirna mesta dostavili tekstil (posteljnino in brisače) ter higienske potrebščine. V Mercatorjevih trgovinah je v ta namen organizirana akcija zbiranja osnovnih živil, čistil in kozmetike, ki jih redno tedensko dostavljamo na zbirna mesta Škofijske Karitas Ljubljana.

Trinajstega avgusta je bila pri vseh svetih mašah organizirana nabirka za pomoč prizadetim v poplavah. Poleg organizirane pomoči prek Karitasa se je na stisko ob poplavah odzvalo veliko naših faranov, s finančno, pa tudi s fizično pomočjo pri čiščenju bivalnih prostorov naših prijateljev in znancev iz sosednjih župnij.

Ivanka Slak

ODZIVI BRALCEV

Spoštovani, ko prebiram vašo revijo *Črnuški glas*, mi ne da miru, da vas ne bi opozoril in prosil, da kaj storite za cestno varnost predvsem pešcev, šolarjev, ki hodijo po Cesti Ceneta Štuparja za stanovanjskim blokom in pošto, kjer ni pločnika in kjer je promet z znakom omejen za lokalni promet, s hitrostno omejitvijo 30 km/h, a žal teh oznak nihče ne upošteva ali vidi, ko se mu tako mudi prehiteti rdeči semafor na križišču z Dunajsko, da pozabi na vse, kar je na tej cesti, samo da bo čim prej po bližnjici na zelenem cilju. Očitno smo pešci zanje nebodijihitrea in jim predstavljamo keglje, ki jih je treba čim hitreje odstraniti, da bodo oni imeli prosto pot.

V razmislek vam dajem morda postavitev ležečih ovir, ki bi drastično omejile hitrost. O tem, da je celoten projekt ureditve tega predela zgrešen že leta nazaj, raje ne bi izgubljal besed, a gotovo se je komu lepo poznalo v žepu. Hvala in lep pozdrav,

Aleš Kersnič
Simončičeva 9
1231 Ljubljana Črnuče

KOLESARSKI PROJEKT KAMNIK–LJUBLJANA JE PADEL V VODO

V decembrski številki *Črnuškega glasu* pred dvema letoma smo objavili, da so po štirih letih priprav kolesarskega projekta in odobritvi evropskih finančnih sredstev predstavniki kamniške, mengeške, trzinske in ljubljanske občine 11. novembra v samostanu Mekinje podpisali pogodbo o gradnji regionalne kolesarske povezave. Obljuba, da se bo iz Kamnika v Ljubljano s kolesom mogoče pripeljati čez slabo leto dni, je padla v vodo.

Z vzpostavitvijo kolesarske povezave v najgosteje poseljene dele regije naj bi bila omogočena uporaba koles za vsakdanja opravila, s tem pa tudi uresničen cilj trajnostne mobilnosti, so bili takrat prepričani podpisniki pogodbe, župan Občine Kamnik Matej Slapar, podžupan Mestne občine Ljubljana Aleš Čerin, župan Občine Mengeš Franc Jerič, župan Občine Trzin Peter Ložar in direktor družbe KPL d. o. o. Radenko Čubič. Projekt naj bi se končal v Ljubljani, na križišču Dunajske in

Štajerske ceste, kjer poteka naprej obstoječa kolesarska povezava prek Črnuč. Po takratnih podatkih je v štirih sodelujočih občinah živel skoraj 338.000 prebivalcev, od tega jih 11.000 vsak dan potuje med omenjenimi občinami na delovno mesto, 2400 pa je dijakov in študentov.

V zvezi s kolesarsko povezavo med Črnučami in mestnim središčem je mestna svetnica Darinka Kovačič 25. maja pisno naslovila vprašanje na MOL. Odgovorili so ji 15. junija.

ODGOVOR

V Mestni občini Ljubljana (MOL) stalno posodabljam kolesarsko infrastrukturo in jo navezujemo na državno oziroma tisto v sosednjih občinah. Prizadevali smo si vzpostaviti tudi kolesarsko povezavo Kamnik–Mengeš–Trzin–Ljubljana v okviru evropskega projekta, ki ga koordinira Občina Kamnik.

V postopku izdelave projekta je direkcija za vode kot nosilka urejanja prostora podala negativno mnenje poteka obstoječe trase; del predvidene kolesarske poti na območju MOL namreč poteka po priobalnih in vodnih zemljiščih tako, da prečka dva neimenovana vodotoka ter vodotok Črnušnica in vodotok Sava. Iz tega sledi nedopustnost izvajanja kakršnihkoli ureditev oziroma preureditev (*Zakon o vodah*, 76. člen, in *Vodovarstvena uredba*, 31. člen).

V primeru vodenja kolesarjev v smeri, ki je predmet tega projekta, na odseku na območju MOL v naravi že poteka makadamska pot vzporedno s Štajersko cesto in jo kolesarji uporabljajo za dostopanje do različnih ciljev v prostoru. Ta pot je določena tudi v veljavnem občinskem prostorskem načrtu MOL.

Zemljišča, po katerih poteka, večinoma niso v lasti MOL, med zasebnimi lastniki so tudi nekateri, ki ovirajo gradnjo kanala CO in pri pridobivanju zemljišč za ureditev te kolesarske povezave niso pripravljene sodelovati.

Zaradi navedenega (neizdano soglasje DRSV in nezmožnost pravočasne pridobitve lastništva zemljišč) smo ta projekt naknadno izvzeli iz navedenega evropskega projekta. Urejanje predmetne kolesarske povezave v Črnučah trenutno z vidika MOL ni aktiven projekt in časovnega okvira nadaljnjih ureditev ni mogoče predvideti.

MOL

ZVEZA BORCEV ZA VREDNOTE NOB ČRNUČE

POHOD NA RAŠICO

FOTOGRAFIJI ZVB ČRNUČE

Čeprav je minilo že 82 let, odkar so okupatorji požgali vas Rašica, se te tragedije še vedno z žalostjo spominjamo. Da bi ohranili spomin na to polpreteklo zgodovino, sta 16. septembra Zveza borcev za vrednote NOB Črnuče in črnuška četrtna skupnost organizirali 7. tradicionalni pohod na Rašico. V Parku herojev pri OŠ Maksa Pečarja se je zbralo 105 pohodnikov, pridružilo se jim je še 70 osnovnošolcev s šestimi mentorji. Kakor vsako leto je bil pohod načrtovan po dveh poteh. Težja je potekala od Parka herojev po grebenu do spomenika Cenetu Štuparju, nato do turistične kmetije Blaž in stolpa pri Domu Rašiške čete. Končni cilj je bil gostilna Pri Španu na Rašici. Druga, lažja pot je bila po Sračji dolini do vasi Rašica. Osnovnošolci so se prav tako odpravili na pohod po Sračji dolini in se povzpeli do spomenika Cenetu Štuparju, kjer jim je mentor obširno predstavil takratne zgodovinske dogodke in pomen pohoda. Po prehojeni poti smo se zbrali pri gostilni Pri Španu, kjer je sledil kulturni program. Vodil ga je izvrstni moderator Aleksander Kocič. Mešani pevski zbor KUD »Svoboda« Črnuče pod vodstvom Marka Tirana je s pesmijo *Hej brigade* odprl prireditev. Nato je prisotne nagovoril predsednik Zveze borcev za vrednote NOB Črnuče, tovariš Rudi Vavpotič, ki je na kratko

povzel polpreteklo zgodovino in pomen spominskega pohoda ter udeležencem dejal, naj se udeležijo pohoda tudi prihodnje leto.

Članici ZB NOB Črnuče sta recitali pesmi Karla Destovnika - Kajuha, osnovnošolci pa so poleg recitacij izvedli glasbeno točko. Slavnostna govornica mag. Petra Culetto je na kratko opisala dogodke, ki so se zgodili usodnega septembra 1941 na Rašici, ter poudarila, da s tem pohodom ohranjamo skupne vrednote domoljubja, tovarštva, enakopravnosti, solidarnosti in poštenja.

Pred koncem prireditve sta predsednik Zveze borcev za vrednote NOB Črnuče Rudi Vavpotič in podpredsednik Socialnih demokratov Matjaž Špat podelila priznanje Zveze borcev za vrednote NOB Črnuče članu Zvonku Keržanu in predsedniku Zveze borcev za vrednote NOB Center Mihi Grobelniku kipec *Utrujeni partizan* za dobro sodelovanje, požrtvovalno delo, predano in uspešno utrjevanje zgodovinske resnice ter ohranjanje kulturne dediščine NOB. Kulturni program je z dvema pesmima zaključil Mešani pevski zbor KUD »Svoboda« Črnuče.

Marija Plazar

PIKINA REGATA

Veter v jadra z rojaki Živaana-KVŠ

Velenjsko jezero je 10. septembra pričakalo vse povabljene in druge obiskovalce z lepo kuliso poznega poletja in nebom brez oblaka. Ob 10. uri je še pihal severozahodnik, ki je posledica ohlajanja v okoliških hribih. Teš je imel pokončen dim in sonce je prijetno grelo. Dvanajst tekmovalcev je prišlo iz treh jadrlnih klubov; štirje iz Kluba vodnih športov (KVŠ) Velenje, trije iz BD Sidro Maribor in pet iz ŠD JK Kermar.

Sledila sta sestavljanje jadrnic in priprava na izvedbo regate. V jezero so spustili dva čolna za varovanje, boje in sidra za postavitev jadrlnega polja, štoparica, signalna troblja in zastave pa so bile za izvedbo starta. Ker je pihal jugovzhodni veter, so ciljni odbor postavili na nov pomol pri stolpu.

Ob 11.30 je bil zbor krmarjev. Predsednik regatnega odbora Boštjan Rupnik je pozdravil vse navzoče in v nadaljevanju dal nekaj osnovnih napotkov na regatnem polju, predvsem o pravilu izogibanja jadrnicam med plovbo in osnovnih pravilih na vodi, jadrlnih pravilih 10 in 11. Povedal je tudi, da je treba trčenje preprečiti, če je le mogoče. Predvsem je spodbudil tekmovalce k dodatnemu predvidevanju na regatnem polju, da bi se izognili težavam s srečevanjem. Sledilo je žrebanje jadrnic za tekmovalce iz JK Kermar in KVŠ. Po žrebu so tekmovalci pripravili svoja plovila.

Prvi startni signal je bil razpisan ob 12. uri, toda takrat je bila na obali izobeše-

FOTO BOŠTJAN RUPNIK

na zastava kodeks (rdeče-bela stožčasta), ki pove jadralcem, da čakamo na veter. Ob 13. uri je prišla na obisk s *Pikinega festivala* čisto prava Pika Nogavička iz vile Čira Čara, prav takšna, kot si jo je zamislila Astrid Lindgren pred mnogimi leti v svoj knjigi. Prišla je pozdravit jadrance, ki se bodo borili za zlato piko v jadrnanju v okviru *Pikinega festivala*. Otroci so bili obiska veseli, skupaj so zapeli Pikino pesem. Pika je s trobljo dala signal za spust jadrnic v vodo in da se bo tekmovanje začelo. Pihal je jugovzhodnik.

Izvedeni so bili trije plovi. Regatni odbor se je trudil na vodi, da so imeli na startu vsi enake pogoje. Start proti vetru. Prvi plov so začeli naravnost proti cilju. Za drugi plov je veter obrnil za od 35 do 40 stopinj v levo in odbor je dodal bojo, ki je služila kot privetrna, nato so

jo pustili na desni in obrnili proti cilju. Za tretji plov je bila startna procedura prekinjena in start ponovljen, kajti prenehalo je pihati. V razpisu je pisalo, da starta po 16.30 ne bo. Ker so tretji plov začeli ob 15.50, je bil to zadnji start regate. Plovi so trajali od 30 do 40 minut.

Podelitev je bila malo po 17.30. Tekmovalci so dobili darilne vrečke in vsak po eno revijo, in sicer prvi in zadnji *Val navtiko*, vsi drugi pa *Avtodom*. Osem članov in staršev tekmovalcev kluba ŠD JK Kermar je sestavljalo ekipo za izvedbo regate. Klub vodnih športov Velenje je prispeval zaledno ekipo zakoncev Inke in Alejandra Garcie Petrasa, ki sta poskrbela, da so bili polni želodčki hvaležni. Posebna zahvala Slavici Živko, predsednici Kluba vodnih športov Velenje, ki je za vse tekmovalce priskrbela darilne vrečke. Boštjan Rupnik, predsednik ŠD JK Kermar

OCVIREK

Okras pred Mercatorjevo trgovino v Spodnjih Črnučah, na cesti 24. junija FOTO ŽARKO HOJNIK

RAZVEDRILLO ŠALE

Nadzor prometa.

Policist: »Ste kaj spili?«

Voznik: »Ne.«

Policist: »Ampak bi morali! Najmanj dva litra na dan.«

Petek zvečer.

»Draga, naj si privoščimo lep vikend?«

»Seveda!«

»Super, potem se vidimo v ponedeljek!«

V domu za starejše ne smete peti pesmi *Last Christmas!*

Kaj so mešana čustva?

Ko se tašča v novem beemveju vzvratno pelje proti strmi pečini.

Pleskarski vajenec naj bi obnovil oznake na avtocesti. Prvi dan je zmozel več kot dva kilometra, drugi dan le 500 metrov, tretji le 200 metrov.

Šef vpraša: »Zakaj ne moreš narediti

toliko, kolikor si na začetku?«

Vajenec odgovori: »Pot do vedra z barvo je zdaj res dolga ...«

Policista sedita v avtomobilu in se zaletita v drevo.

Eden reče: »Sranje, zbila sva ga.«

Drugi reče: »Glej pozitivno, še nikoli nisva bila tako hitro na kraju nesreče.«

Prijateljci se pogovarjata.

»Z mozem se crkljam dvakrat ali trikrat na teden.«

»Jaz pa ponavadi samo enkrat.«

»Ampak saj ti nimaš moža?!«

»Oh, sem mislila, da govoriva o tvojem možu.«

Katere živali ne slišijo?

Golobi.

Stranka v trgovini: »Lahko pomerim obleko v izložbi?«

Prodajalec: »Ne, samo v garderobi, prosim!«

Zobozdravnik pacientu: »To bi lahko malo bolelo ...«

Pacient: »Ni problema.«

Zobozdravnik: »Dobro. Z vašo ženo imam razmerje že tri leta.«

Kdo je rekel, da ponoči ne smete ničesar jesti? Čemu potem služi luč v hladilniku?

Mama vpraša sina: »In kako je bilo danes v šoli?«

Sin odgovori: »Mislim, da naš učitelj ne ve veliko. Kar naprej nas sprašuje.«

Sovražim ljudi, ki jemljejo drogo. Posebej carinike.

Čemu bi se lažje odrekel, ženskam ali vinu?

Odvisno od letnika ...

SUDOKU

5			8		7			3
	3						4	
		9	3		6	7		
	8		4		1		6	
	1		6		9		7	
		7	5		2	6		
	6						3	
4			7		8			2

2	6	1	8	9	4	5	7
4	5	7	6	1	8	9	2
7	8	9	2	5	4	6	1
8	4	2	6	5	9	7	1
6	1	7	8	2	5	4	9
5	9	1	4	7	2	8	6
1	5	4	9	7	8	6	2
9	7	8	5	2	6	1	4
4	2	6	4	1	8	9	7

	1		3				9	
	2						1	
		6	2		1	4		
5			4		8			9
		2				6		
9			1		6			2
		1	5		2	3		
	7						5	
	4		8				2	

1	2	6	4	8	5	7	9
7	5	8	6	1	9	4	2
4	9	2	7	5	1	6	8
2	8	4	9	5	1	7	6
5	7	9	1	4	6	2	8
6	1	8	2	7	4	9	5
8	4	7	1	6	2	9	5
1	5	7	9	8	6	2	4
9	6	2	5	4	8	1	7

9			5	4	6			1
	6		7		1		2	
2	5		3		8		1	6
6								8
8	1		6		4		5	7
	7		4		3		6	
3			2	5	9			4

2	4	8	7	9	1	5	6	7
7	4	1	6	5	2	9	8	3
6	9	5	8	7	2	4	1	3
4	5	7	2	9	6	1	8	3
8	7	2	5	1	6	4	9	3
9	1	6	8	4	7	5	2	3
4	2	7	1	6	2	8	9	5
1	8	4	9	7	5	2	6	3
5	6	9	2	4	8	1	7	3

5	7		6		2		3	4
			3		7			
	2						7	
4			7		9			6
		1	8	6	3	2		
7			4		1			9
	1						6	
			1		4			
3	9		2		6		1	5

5	1	8	9	4	2	7	6	3
2	6	7	4	1	5	9	8	3
4	9	7	8	6	5	2	1	3
6	5	1	2	7	9	8	4	3
4	7	2	4	9	8	1	5	6
9	8	1	6	5	4	2	7	3
8	4	9	5	7	6	1	2	3
1	2	5	4	8	6	7	9	3
7	4	6	2	1	9	8	4	5

RECEPT

GOBOVA JUHA

SESTAVINE (ZA 4 OSEBE)

- 15 g suhih gob (npr. smrčkov ali jurčkov)
- 2 čebuli
- 1 strok česna
- 400 g krompirja
- 400 g mešanih gob (npr. kraljevi jurčki, smrčki, lisičke)
- 4 stebela timijana
- 4 majaronova stebela
- 4 žlice olivnega olja
- 100 ml belega vina
- 900 ml zelenjavne juhe
- 3 žlice olja
- 1 žlica masla
- 100 ml stepene smetane
- sol
- poper
- limonov sok

PRIPRAVA

1. Suhe gobe prelijemo z 200 ml vrele vode in jih namakamo najmanj 10 minut. Čebuli in česen narežemo na rezine. Olupimo in narežemo krompir. 300 g mešanih gob očistimo in narežemo na kose. Stebelca timijana in majarona osmukamo in listke drobno sesekljamo (lahko tudi polovico čajne žličke posušenega timijana in majarona).
2. V loncu segrejemo olivno olje in na njem prepražimo čebulo in česen, da posteklenita. Dodamo krompir in gobe ter pražimo dve minuti, rahlo začинimo s soljo. Deglaziramo s 100 ml belega vina in pustimo, da popolnoma povre. Zalijemo z zelenjavno juho, dodamo namočene gobe in vodo, v kateri so se namakale.

Vse skupaj zavremo in pokrito kuhamo na zmernem ognju 15–20 minut.

3. Medtem očistimo in narežemo 100 g mešanih gob. V ponvi jih na 3 žlicah olja in žlici masla svetlorjavo prepražimo. Solimo in popramo.

4. Juhi dodamo 100 ml stepene smetane in vse zmešamo s palničnim mešalnikom, začинimo s soljo, poprom in malo limonovega soka. Postrežemo z ocvrtimi gobami, pokapljanimi z malo olivnega olja.

Namig: suhe gobe se na prvi pogled zdijo drage, a potrebujemo jih le malo za veliko okusa.

Dober tek!

VAJE ZA SPOMIN – MOŽGANSKI FITNES

Predavanje *Možganski fitnes* zajema umske in telesne dejavnosti, ki so namenjene izboljšanju procesa pomnjenja v vseh starostnih skupinah, tako pri dijakih, študentih kot zaposlenih in upokojencih, spodbujajo zdrav način življenja in so preventiva pred bolezensko izgubo spomina (demenca) ter bistveno vplivajo na zdrav, vitalen način življenja.

Predavanje izvaja Jasmina Lambergar, certificirana trenerka spomina, ki se ukvarja z izobraževanjem posameznikov vseh generacij, ki bi si želeli izboljšati spomin, usvojiti tehnike pomnjenja in živeti vitalno. Predava o spominu in pozornosti ter predstavi vaje za sproščanje z avtorsko zaščiteni vsebino.

1. Vaje za izboljšanje pozornosti in kakovosti shranjevanja informacij: delo s čutili (sluh, vonj, tip, vid, okus) in čustvi (jeza, strah, veselje).
  2. Vaje za kratkoročni spomin: kako pomnimo besede, številke, obraze in imena ljudi. Vaje spodbujajo jezikovne sposobnosti ter sposobnost večnivojskega komuniciranja z ljudmi.
  3. Vaje za dolgoročni spomin.
  4. Tehnike pomnjenja: mnemotehnike so za vse starostne skupine pripomoček za enostavno shranjevanje, povezovanje in priklic informacij, primerne za vsakodnevno izboljšanje kakovosti življenja.
  5. Tehnike sproščanja in vaje za boljše ravnotežje.
- Več na <http://www.mozganski-fitness.si/>.

Ne pozabite na zvezek in pisalo!

Brezplačno predavanje *Možganski fitnes* bo v sredo, 4. oktobra, ob 18. uri na sedežu ČS Črnuče (Kulturni dom Črnuče, sejna soba, 1. nadstropje), Dunajska 367. Vabljeni!

